

Perdre el temps

A la distància amb què et mires la joventut a la meva edat, resulta molt misteriós veure a què dediquen el temps la gent jove. És esfereïdor i misteriós. El cas particular sempre és el pitjor. La plena ocupació, a la vida, l'aconsegueixen les dones amb fills. És la certesa que tenen. Van atrafegades amb tot el que reclamen els fills, els seus cossos, la seva bellesa, la cura amb què cal ocupar-se'n, l'amor exclusiu que exigeix cadascun, sense el qual moren. Les dones amb els fills són l'únic espectacle que no idiotitza. D'altra banda, a la distància amb què us miro a vosaltres, igual que la distància amb què us mireu els uns als altres, qualsevol existència sembla que no tingui cap mena de significat, cap raó de ser de cap mena. Cada existència és un problema insoluble. Veïns de replà endreçats verticalment dins dels edificis; et preguntes com pot ser i formes part de la mateixa renglera.

El que omple realment el temps és perdre'l.

Tots aquests joves palplantats davant de les esglésies, de les places públiques, de Darty, del Forum des Halles, esperant, al capdavant fan menys mal a la vista que les rengleres de treba-

lladors als pisos de protecció oficial de les entrades de París, que el so dels despertadors en la nit d'hivern per anar a treballar i continuar estant viu.

Les xemeneies d'India Song

Si arribo a ser molt vella, un dia deixaré d'escriure. Segur que em semblarà irreal, impracticable. I absurd.

Un dia vaig pensar que havia arribat el moment, que ja no tornaria a escriure. Va ser durant aquella cura de desintoxicació. Me'n recordo molt bé. Va ser a l'Hospital Americà. Jo estava dreta contra la finestra, en Yann m'aguantava. Jo mirava les teulades vermelles del davant amb la dona rossa d'ulls blaus que sortia d'una xemeneia i el seu marit, el capità d'India Song, malcarat, que mirava el cel i sortia d'una altra xemeneia. De cop i volta em vaig posar a plorar, em va inundar l'evidència, vaig dir a en Yann que segur que ja no tornaria a escriure, que s'havia acabat. Ho vaig dir sincerament, em feia una pena immensa, i encara me'n recordo. Però allò no va esborrar les visions de les xemeneies. Miraven la meva pena.

Tornant de l'Hospital Americà, de seguida vaig intentar escriure a la meva agenda, em refereixo a l'acte material, aguantar el bolígraf i escriure. Al principi no arribava a formar les lletres, després em va tornar. Però aquella nova escriptura provisional, ¿d'on sortia? Com el forat que

hi havia sota la casa quan vam fer aquell esglaó més. Era la lletra d'una nena de cinc anys, esberlada, tacada, s'assemblava a la dels criminals, per què no.

M'agradaria escriure un llibre com escric ara, com li parlo ara. Ben just si sento com surten de mi les paraules. Aparentment no diuen res, només el no-res que hi ha en totes les paraules.

No saps mai quan les coses hi són, a la vida. És una cosa que s'escapa. Vostè em deia l'altre dia que sovint la vida apareix com doblada. És exactament el que sento: la meva vida és una pel·lícula doblada, mal muntada, mal interpretada, mal ajustada, un error en definitiva. Una novel·la negra sense assassinats, sense polis ni víctimes, sense tema, res. Podria ser un film autèntic, en aquestes condicions, però no, és fals. Aneu a saber què li caldria perquè no ho fos. Que jo aparegués en una escena sense dir res, sense fer cap gest, deixar-me veure sense pensar especialment en res. Això mateix.

Ja és tard, a la vida, quan treus certes lliçons del que has viscut. Ja ho veurà. Quan t'atreveixes a reconèixer-ho, vull dir, i a escriure-ho. Per exemple, només a posteriori descobreixes que el sentiment de felicitat que experimentaves amb

un home no provava necessàriament l'amor que senties per ell. Ara, és en el record, menys violent però eloqüent, que trobo l'evidència de l'amor. Els homes que més enganyava són els que més he estimat.

De vegades, o tot sovint, diguem que la majoria de cops, hi ha una pantomima de l'amor que serveix per a gairebé totes les parelles. I en aquest punt també he canviat d'opinió, i molt. La majoria de la gent segueixen junts o perquè junts tenen menys por, o perquè vius millor amb dos sous que amb un, o per mor dels fills, o per moltes raons de mal aclarir però que reflecteixen una tria, encara que no sigui raonada, i un posicionament clar encara que sigui difícil o fins impossible d'expressar. "Vostè no ho pot entendre", diuen. O: "No sé ni jo el que em fa quedar, però no puc fer altra cosa." Aquesta gent no s'estima, però el que hi ha entre ells ja és una forma d'amor. Estimar algú per aquesta raó o per una altra, per una raó pràctica o còmoda, ja és una forma d'amor. La majoria de vegades no es declara i segurament no es percep, però és una forma d'amor. És aquell tipus d'amor que es declara a l'hora de la mort. De vegades t'horroritzes davant de certes parelles: l'home és groller, una bèstia,

la dona es queixa a tothom que viu un infern. Sovint t'equivoques, amb aquestes parelles. És la pantomima de l'amor, que creiem externa a l'amor, i sovint no és veritat. Quan Bernard Pivot em va preguntar per què em vaig quedar amb aquell amant xinès, li vaig dir: pels diners. Hauria pogut afegir: pel confort sensacional de l'automòbil, que era un veritable saló. El xofer. La lliure disposició del cotxe i del xofer. L'olor sexual del tussor de seda, de la seva pell, la de l'amant. Són facilitats per estimar, si voleu. El vaig estimar, després de deixar-lo, exactament, sí, quan em van parlar del suïcidi d'aquell jove, d'aquella desaparició al mar. Devia saber-ho llavors, al bell mig del viatge. Crec que l'amor sempre va aparellat amb l'amor, no pots estimar tot sol, per la teva banda, no hi crec en això, no crec en els amors desesperats viscuts en solitari. Ell m'estimava tant que jo havia d'estimar-lo, em desitjava tant que jo havia de desitjar-lo. No és possible estimar algú a qui no agrades gens, a qui avorreixes totalment, en això no hi crec.